

Національний університет
біоресурсів
і природокористування
України

Глобальний Центр
моніторингу пожеж
(GFMC)

Державне
агентство лісових
ресурсів України

Державна служба
України
з надзвичайних
ситуацій

ПРОГРАМА

регіонального семінару і консультацій

**"Природні пожежі в регіоні Східної Європи:
наука, політика і управління"**

та відкриття

**Регіонального Східноєвропейського Центру
моніторингу пожеж (REEFMC)**

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

м. Київ

4 березня 2013 р.

Вступ

Суттєві зміни частоти та впливу природних пожеж на ліси та інші екосистеми у Євразійському регіоні, які сталися протягом останнього десятиліття призвели до чималої шкоди навколишньому середовищу, економічних втрат і значних гуманітарних проблем. Були визначені декілька ключових проблем, які вплинули на пожежні режими антропогенних і природних ландшафтів помірно-бореальної зони Євразії:

- міграція сільського населення до міст і підвищення урбанізації внаслідок деградації традиційних методів землекористування (сільське господарство, скотарство, лісове господарство), що зумовлює зростання пожежної небезпеки;
- урбанізація призводить до зменшення працюючих у сільській місцевості, що зумовлює недостатню комплектацію сільських пожежних підрозділів;
- приватизація раніше націоналізованих лісів призвела до погіршення ведення лісового господарства і рівня охорони лісів від пожеж, насамперед, у дрібних лісових господарствах;
- збільшення кількості лісових пожеж впливає на безпеку приміських територій, поселень та природних екосистем з високою пожежною небезпекою;
- проблеми, пов'язані з лісовими пожежами у кризових екологічних регіонах, зокрема, пожежі на радіоактивно забруднених територіях, територіях із залишками від збройних конфліктів (нерозірвані боєприпаси, міни, боєприпаси зі збідненим ураном тощо);
- пожежі, що впливають на сільськогосподарські угіддя оброблені пестицидами, звалища, інші промислові відходи і споруди, що містять небезпечні матеріали, особливо на міських / житлових територіях;
- вплив змін клімату на пожежний режим і уразливість екосистем, наприклад, колишніх територій з режимом повного виключення вогню, територій природо-заповідного фонду або таких систем, як торф'яні болота, високогірні екосистеми.

Крім прямих збитків від пожеж на сільськогосподарських і лісових землях, існує додатковий вторинний і транскордонний вплив пожеж:

- вплив продуктів горіння та аерозолів від природних пожеж на здоров'я людини;

Семінар організовано спільно з Європейською та Середземноморською угодою щодо надзвичайних ситуацій (EUR-OPA) Ради Європи (РЄ), Консультативною групою з лісових пожеж Міжнародної Стратегії ООН зі зниження катастроф (UNISDR), Групою фахівців з лісових пожеж Європейської Економічної Комісії ООН / ФАО (UN ECE/FAO) і Університетом об'єднаних націй (UNU)

- викиди від природних пожеж впливають на атмосферу і прискорюють зміни клімату;
- транскордонний вплив викидів від пожеж на екосистеми, наприклад, наслідки накопичення вуглецевих часток («black carbon») пожежного походження в арктичних умовах.

В країнах Східноєвропейського регіону запобігання, контроль та пом'якшення наслідків природних пожеж є компетенцією різних державних органів: лісових відомств, відомств з надзвичайних ситуацій, органів цивільної оборони, органів охорони здоров'я, метеорологічної служби та установ, що опікуються космічним дистанційним зондуванням. Наукові установи, що досліджують причини виникнення вогню і наслідки пожеж, вплив пожеж на екосистеми, навколишнє середовище і суспільство, закликають до більш інтерактивного і синергетичного ставлення до управління пожежами на ландшафтному рівні, за найтіснішої міжвідомчої співпраці, залучення громадянського суспільства до більшої відповідальності у сфері охорони лісів від пожеж та організації сил самооборони у сільській місцевості.

Транскордонний вплив викидів від пожеж, а іноді і перетин кордону пожежами, зумовлює необхідність розширеного міжнародного співробітництва у боротьбі з пожежами.

Відкриття Регіонального Східноєвропейського Центру моніторингу пожеж (REEFMC)

У 2012 році Інститут лісового і садово-паркового господарства (ННІ ЛіСПГ) Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) у співпраці з Глобальним Центром моніторингу пожеж (GFMC), Групою фахівців з лісових пожеж Європейської Економічної Комісії ООН / ФАО (ЄЕК ООН/ФАО) за фінансової підтримки Ради Європи ухвалив рішення про створення Регіонального Східноєвропейського Центру моніторингу пожеж (REEFMC) як центру, що координує наукові дослідження у галузі природних пожеж, сприяє інформаційному обміну у цій сфері. REEFMC буде проводити лісопірологічні наукові дослідження і сприяти впровадженню отриманих результатів у практику боротьби з природними пожежами в інтересах зацікавлених спеціалізованих міністерств і відомств України та суміжних країн Східної Європи, зокрема, поширювати інформацію щодо найостанніших технологічних досягнень, навчання і надання консультацій для розробки політики і розвитку місцевих та національних потенціалів у сфері управління пожежами.

Співпраця між країнами Східної Європи у боротьбі з пожежами необхідна для того, щоб обмінюватися досвідом, а у разі надзвичайних пожежних ситуацій і людськими й технічними ресурсами. REEFMC, спільно з Групою фахівців з лісових пожеж Європейської Економічної Комісії ООН / ФАО (ЄЕК ООН/ФАО) та Консультативною групою з лісових пожеж Міжнародної Стратегії ООН зі зниження катастроф (UNISDR), буде співпрацювати з державними органами, науковими установами та групами громадянського суспільства на непримусовій основі і через офіційні угоди.

Після того, як Національний університет біоресурсів і природокористування України вирішив погодитись і співфінансувати REEFMC, початкові інвестиції НУБіП України у співфінансуванні з Радою Європи та GFMC були зроблені у 2012 році і на початку 2013 року, так що REEFMC розпочне свою роботу у березні 2013 року. На офіційне відкриття 4-го березня 2013 року запрошені представники міністерств і відомств України, що відповідальні за управління пожежами, регіональні партнерські організації, наукові та неурядові організації.

Рамки Регіонального семінару і консультацій

З метою підтримки майбутньої спільної роботи у сфері лісопірологічних досліджень та управління пожежами у регіоні Східної Європи на відкритті REEFMC відбудеться семінар і консультації "Природні пожежі у регіоні Східної Європи: наука, політика і управління".

Мета семінару: обмін думками серед експертів, політиків і фахівців у боротьбі з природними пожежами, а також представників неурядового сектору, широке обговорення поточних проблем і завдань, пов'язаних з темою семінару. У ході семінару будуть обговорені перспективи регіонального співробітництва у Східній Європі і сформульований узгоджений план дій з управління пожежами, а також вироблене спільне бачення вирішення проблем.

Регіональний Семінар і консультації також будуть внеском України та країн регіону у підготовку "Форуму ЄЕК ООН / ФАО з управління транскордонними пожежами", який відбудеться в Організації Об'єднаних Націй у Женеві наприкінці 2013 року (28 – 29 листопада 2013 року), і який спрямований на зміцнення потенціалу управління вогнем в екосистемах у регіоні ЄЕК ООН / Ради Європи державами-членами через міжнародне співробітництво¹.

¹ <http://www.fire.uni-freiburg.de/intro/UNECE-Fire-Forum-2013-Draft-Outline.pdf>

Програма семінару

09:00 Реєстрація учасників семінару
(м. Київ, вул. Генерала Родімцева, 19, навчальний корпус №1 НУБіП України)

10:00 Урочисте відкриття Регіонального Східноєвропейського Центру моніторингу пожеж (навчальний корпус №1, аудиторія 67А, поверх 2)

10:15-10:30 Урочисте відкриття семінару
(навчальний корпус №1, аудиторія 102, поверх 3)

Дмитро Мельничук, ректор Національного університету біоресурсів і природокористування України

Йоханн Г. Голдаммер, директор Глобального Центру моніторингу пожеж, Німеччина

Ярослав Макачук, перший заступник Голови Державного агентства лісових ресурсів України

Петро Лакида, директор Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України

10:30-11:30 Ключові презентації

Йоханн Г. Голдаммер (GFMC): Останні тенденції природних пожеж у регіоні Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії (ЕЕССА)

Пітер Шелдон (GFMC): Сільськогосподарські пожежі у Східній Європі: Транскордонний вплив викидів від пожеж

Сергій Зібцев, НУБіП України: Рамки діяльності і цілі Регіонального Східноєвропейського Центру моніторингу пожеж: регіональні та національні перспективи

Василь Скакун, Державне космічне агентство України: Досвід регіонального центру підтримки "UN-SPIDER Ukraine" в сфері супутникового моніторингу пожеж

11:30-12:00 Перерва на каву

12:00-13:00 Продовження презентацій

Анатолій Полупан, Український НДІ лісового господарства та

агролісомеліорації: Система підтримки прийняття рішень при гасінні лісових пожеж

Максим Сволинський, Республіканський комітет Автономної Республіки Крим по лісовому і мисливському господарству: Попередження і організація гасіння лісових пожеж у гірських лісах Криму

Володимир Захматов, Інститут телекомунікації і глобального інформаційного простору НАН України: Імпульсна технологія гасіння лісових пожеж

Віктор Шевчук, Степовий філіал УкрНДІЛГА : Проблема лісових пожеж у Степовій зоні України

13:00-14:00 Обід

14:00-14:30 Продовження презентацій

Андрій Еріцов, «Авиалесохрана», Росія: Уроки, вивчені з пожежного сезону 2010

Володимир Усеня, Інститут лісу НАН Білорусі: охорона лісів від пожеж на радіоактивно забруднених територіях в Білорусі

В'ячеслав Левченко, кафедра лісівництва ННІ ЛіСПГ: Магістерська програма дослідницької спеціалізації «Управління лісовими пожежами» в Інституті лісового і садово-паркового господарства

Олександр Борсук, ННІ ЛіСПГ НУБіП України: Аналіз горимості та природної пожежної небезпеки лісів зони відчуження

Гуменюк Василь, ННІ ЛіСПГ НУБіП України: Післяпожежне відновлення в соснових лісах центрального Полісся України

14:30-16:00 Круглий стіл з міжвідомчої та регіональної співпраці у боротьбі з пожежами

Обговорення регіональної співпраці в сфері управління пожежами в Східній Європі та розробка плану дій, який буде представлено на Форум ЄЕК ООН в Женеві (листопад 2013 р.)

16:00-16:45 Прес-конференція

17:00 Фуршет